

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ ตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาวบุษกร ก้อนสีบ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ

๓. หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้ เทคนิคการสร้างแนวทางการพัฒนาอาชีพของครัวเรือนตามแนวทางสัมมาชีพชุมชน

๔. ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา กรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการส่งเสริม พัฒนาอาชีพให้แก่ครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีอาชีพที่สร้างรายได้ให้ตนเอง ทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ด้วยการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้าน ทำในสิ่งที่ชาวบ้านอยากทำ ซึ่งโครงการฯ ดังกล่าว ได้สร้างทีมวิทยากรที่มาจากประชาชนชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน ที่มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรมอาชีพให้แก่ครัวเรือนเป้าหมายในหมู่บ้าน จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

ดังนั้น ในการส่งเสริมอาชีพ ภายหลังจากฝึกอบรมตามโครงการฯ เสร็จ นักวิชาการพัฒนาชุมชน จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงาน และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประกอบอาชีพ ที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีรายได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนา กลุ่มอาชีพ ให้ยั่งยืน ต่อยอดก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชนต่อไป

๕. วิธีการ/ขั้นตอนการจัดการความรู้

๕.๑ ติดตามผลการดำเนินงานของหมู่บ้านสัมมาชีพชุมชน ร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้า และเยี่ยมเยียนครัวเรือนสัมมาชีพในหมู่บ้านใหม่มาแวม หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เมาะ

๕.๒ สรุปผลการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ และความพร้อม ความต่อเนื่องของครัวเรือนสัมมาชีพในหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีมวิทยากรสัมมาชีพในหมู่บ้านและทีมขับเคลื่อนฯ

๕.๓ พบปะ พูดคุย กับครัวเรือนสัมมาชีพ และทีมวิทยากรสัมมาชีพ เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ครัวเรือนต้องการเรียนรู้

๕.๔ แลกเปลี่ยนรู้เรียนรู้ ร่วมกัน ในการทำงานรูปแบบกลุ่ม ว่ามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับการทำงานด้วยตัวเอง

๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

๖.๑ เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

การพัฒนาอาชีพครัวเรือนตามโครงการสร้างครัวเรือนสัมมาชีพ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ บ้านโป่งแน่น หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านบอม เป็นหมู่บ้านเป้าหมายใหม่ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในการส่งเสริม สนับสนุน และฝึกทักษะอาชีพให้ครัวเรือน จำนวน ๒๖ ครัวเรือน นำทีมโดยวิทยากรสัมมาชีพ นางสาวภัทรกัญย์ สายหนิ้ว และทีมปราชญ์สัมมาชีพ จำนวน ๔ คน ได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะด้านต่าง ๆ ที่ตัวแทนครัวเรือน สัมมาชีพสนใจ ซึ่งปราชญ์สัมมาชีพ ทั้ง ๕ คน มีความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ ฝักไ้ดิน, ทำขนม, ขนมไทย, แปรรูปอาหาร, แปรรูปสมุนไพร จากเวทีการวิเคราะห์อาชีพที่ปราชญ์ได้นำเสนอเมนูอาชีพ พร้อมทั้ง แนะนำ ข้อดี ข้อเสีย ช่องทางการตลาด และที่สำคัญคือความตั้งใจ ความมุ่งมั่นของครัวเรือน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่

จะทำให้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ จากเวทีฯ อาชีพที่ครัวเรือนสนใจ คือ การทำอาชีพประเภทนอมอาหารการทำปลาร้า ซึ่งครัวเรือนมีพื้นฐานแล้ว แต่ต้องการเรียนรู้ทักษะเพิ่มเติม ประกอบกับหมู่บ้าน เป็นแหล่งชุมชนใหญ่ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ถึง ๒ แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำบ้านแม่วะ และได้รับแรงผลักดันจากผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งพร้อมที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านได้มีอาชีพ มีรายได้ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในหมู่บ้าน

ช่วงระยะเวลาการฝึกทักษะอาชีพให้แก่ครัวเรือน ทีมวิทยากรปราชญ์สัมมาชีพได้แบ่งกลุ่ม และนัดหมายสมาชิกมาฝึก ณ อาคารเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน ซึ่งมีเมนูอาชีพ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการนอมอาหารการทำปลาร้า เพื่อเก็บไว้รับประทานและเป็นอาชีพเสริมยามฤดูน้ำหลากและปลามีราคาถูก การฝึกอบรมใช้ระยะเวลาฝึก จำนวน ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๕ - ๙ มกราคม ๒๕๖๑

ภายหลังจากการฝึกอบรม พัฒนาการได้มีการติดตามผลการดำเนินงานของครัวเรือนสัมมาชีพ ร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้า และเยี่ยมเยือนครัวเรือนสัมมาชีพในพื้นที่ ซึ่งพบว่าครัวเรือนบางส่วน ได้รวมกลุ่มกันนอมอาหารเพื่อเก็บไว้รับประทานในครัวเรือนและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง เพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านสัมมาชีพ ดังนี้

๑. เยี่ยมเยือนครัวเรือนสัมมาชีพในพื้นที่ โดยร่วมกับทีมปราชญ์สัมมาชีพ

๒. สรุปผลการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ และความพร้อม ความต่อเนื่องของครัวเรือนสัมมาชีพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีมวิทยากรสัมมาชีพในหมู่บ้าน

๓. คัดแยกครัวเรือนที่มีความพร้อม สมครใจ ที่มีแนวโน้มในการจัดตั้งกลุ่ม ตามแนวทางโครงการฯ และสามารถจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ซึ่งจะสามารถพัฒนาได้

๔. พบปะ พูดคุย กับครัวเรือนสัมมาชีพเป้าหมายอาชีพ และทีมวิทยากรสัมมาชีพ เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ครัวเรือนต้องการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกัน

๕. นัดหมายครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขั้นตอน วิธีการเตรียมเอกสาร การบริหารจัดการ การพัฒนากลุ่ม การสร้างกลุ่มให้มีความยั่งยืนและต่อเนื่อง

๖. ร่วมจัดตั้งกลุ่มอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม คือ กลุ่มแปรรูปนอมอาหารด้านการเกษตร(ทำปลาร้า) ซึ่งมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๒๖ คน บริหารจัดการด้านเอกสาร เพื่อยื่นต่อสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ ปัจจุบัน กลุ่มแปรรูปนอมอาหารด้านการเกษตร(ทำปลาร้า) และได้รับการอบรมความรู้เพิ่มเติมจากปราชญ์ เพื่อต่อยอดกิจกรรมโดยการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มทักษะด้านการผลิตภัณฑ์แก่สมาชิกจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ จากงบประมาณสนับสนุนสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน(บ้านใหม่)

๖.๒ ข้อพึงระวัง

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการอาชีพ ต้องเกิดจากความต้องการของครัวเรือนอย่างแท้จริง

๒. ทีมวิทยากรสัมมาชีพ ต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ เสียสละ และเข้าใจความต้องการของครัวเรือน

๓. ต้องมีการติดตาม เยี่ยมเยือนสม่ำเสมอ

๔. ต้องสร้างความตระหนักให้ครัวเรือนในการบริหารกลุ่มให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ต้องใช้

หลัก ๕ ก และความเสียสละ มีความรักในงานที่ทำ

๖.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความสามัคคี ประองตองในกลุ่ม
๒. การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
๓. สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน สร้างเศรษฐกิจในชุมชน
๔. มีความรัก ความเป็นเจ้าของ เพราะทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

๖.๔ ปัญหาและวิธีการแก้ไข

ปัญหา

๑. วัตถุดิบมีเฉพาะในฤดูน้ำหลาก
  ๒. ช่องทางการตลาด
๓. รูปแบบการถนอมอาหารสืบทอดจากปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาดั้งเดิม
  ๑. ระดมเงินออมจากสมาชิก เพื่อเป็นทุนในการดำเนินงานเริ่มแรก
  ๒. ร่างระเบียบในการจัดสรรผลกำไร ให้ชัดเจน
  ๓. แสวงหาแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ส่วนราชการในพื้นที่
  ๔. ขอรับการสนับสนุนวิทยากร , ผู้มีประสบการณ์ จากหน่วยงานต่าง ๆ
  ๕. ศึกษา เรียนรู้ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

๖.๕ ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและการพัฒนาเรื่องนั้น

๑. กลุ่มได้รับการสนับสนุนวิทยากร มาเพิ่มพูนความรู้ ด้านการผลิต จากปราชญ์ชาวบ้านและวิทยากรสัมมาชีพชุมชน
๒. ได้นำเสนอโครงการฯ ขอรับการความรู้จากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทะ
๓. สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเก็บรักษาไว้รับประทานเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และอนาคตสามารถจำหน่ายเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง